

Samferdselsdepartementet
postmottak@sd.dep.no

Deres ref: 12/2062 av 26. april 2013

Oslo, 2013-06-07

Høringsuttalelse – regler om fordeling av kostnader for datalagring

Norsk Redaktørforening (NR) har mottatt på høring forslag til regler om kostnadsfordeling, nødrettssituasjoner og taushetsbelagte data, i forbindelse med gjennomføring av datalagringsdirektivet, utarbeidet av Samferdselsdepartementet i samarbeid med Justisdepartementet.

NR representerer vel 750 sjefredaktører og andre redaksjonelle ledere i alle typer aktualitetsmedier i Norge. Vår uttalelse gjelder kun det tredje tema i notatet, om endring i taushetsbelagte data i ekomloven § 2-9, første og tredje avsnitt, og som er behandlet i høringsdokumentet punkt 4. **NR går sterkt i mot forslaget som fremmes i notatet på dette punkt.**

Forslaget gjelder nye regler for endret og lettere tilgang for utlevering av PUK-koder og kundereskontro til politi og påtalemyndighet. Tilsvarende drøftes også for data om signaliseringstrafikk, men fremmes ikke som forslag i denne omgang. Med kunnskap om PUK-kode kan enhver mobilterminal "låses opp", og dermed åpne adgang både til kommunikasjonsdata og innholdsdata.

Norsk Redaktørforening (NR) er overrasket og skuffet, både over forslaget i seg selv og over at høringsnotatet overhodet ikke nevner forholdet til mediernes kildevern med ett eneste ord. Etter vår oppfatning er forslaget illojalt også til premissene for tidligere

vedtak om Datalagringsdirektivet (DLD), og til den avtale som Arbeiderpartiets og Høyres grupper i Stortinget inngikk i forkant av DLD-vedtaket i april 2011.

NR, og de øvrige medieorganisasjonene i Norge, har hele tiden vært kritiske både til den adgang myndighetene har hatt til å hente ut trafikkdata fra teleoperatører, og til den skjulte praksis som åpenbart har pågått, trolig også for å avdekke kilder til informasjon i mediene.

I forbindelse med utvalgsarbeidet forut for NOU 2009:15 ”Skjult informasjon – åpen kontroll”, fremmet NR en rekke forslag som tok sikte på å fjerne lovhull som satte medienes kildevern i fare. Bare noen få av de forslag som vi fremsatte, ble fremmet av Metodekontrollutvalget. Regjeringen har heller ikke fremmet alle utvalgets forslag (se Prop. 147 L (2012-2013)).

Når Samferdselsdepartementet (og Justisdepartementet) nå fremmer nye forslag om enklere tilgang til trafikkdata, i etterkant av inngått avtale og vedtak om hevet terskel for utlevering av teledata, oppfatter vi dette som et forsøk på å etablere en bakvei for å få ut taushetsbelagte data, uten å måtte ta hensyn til den terskel Stortinget vedtok i april 2011. Dette skjer ved å definere deler av trafikkdataene utenfor lagringsplikten som er fastsatt i ekomloven § 2-7a første ledd, og slik at disse dataene gjennom endringen skal kunne utleveres uten domstolskontroll, med hjemmel i ekomloven § 2-9 tredje avsnitt.

I denne omgang gjelder forslaget PUK-koder og kundereskontro, samtidig som høringsnotatet også legger grunnlag for at man senere kan plassere også signaliseringsdata i samme kategori.

Lovforslaget innebærer at disse dataene kan utleveres til politi- og påtalemyndighet med hjemmel i ekomloven § 2-9 tredje avsnitt, i stedet for etter samme paragraf femte avsnitt, som stiller krav om strafferamme for sakens alvor og domstolsbehandling før utlevering.

Vi har vanskelig for å se at Samferdselsdepartementet (og Justisdepartementet) skal være ukjent med at de aktuelle teledataene er svært sensitive i kildevernsammenheng. Samferdselsdepartementet har selv i brev til TV 2 erkjent at det i 2005 forelå en sak som var ”mottatt, vurdert og avgjort”.¹ Ettersom det den gang ikke var mulig for TV 2 å få nærmere opplysninger om hvilket politikammer eller hvilken domstol som behandlet saken, var TV 2 avskåret fra å kunne kreve domstolskontroll av forvaltningsvedtaket. Dette gjør at trafikkdatasaker i forhold til mediene får et visst Kafka-preg: Man makter ikke å komme i posisjon for å få prøvet saken rettslig, fordi rettssikkerhetsgarantiene ikke er til stede.

Det er NR syn at utlevering av trafikkdata fra mediebedrifter eller fra redaksjonelle medarbeidere bare skal kunne skje med hjemmel i ekomloven § 2-9 femte avsnitt. Det

¹ Brev fra Samferdselsdepartementet til TV 2 datert 15. november 2005.

er bare på en slik måte at den lovede høyere terskel av hensyn til personvern og kildevern kan etableres og opprettholdes.

NR minner i denne forbindelse om Justisdepartementets sterke understreking av betydningen av vern for mediernes kilder, slik det er uttrykt i Prop. 147 L (2012-2013), side 151 (punkt 8.4.3). Her vises det også til EMDs strenge praksis ved å kreve høy terskel for bruk av tvangsmidler for å avdekke mediernes kilder, både mht lovhjemmel og domstolens vurderinger.

Endelig peker vi på punkt 13 i Arbeidepartiets og Høyres avtale fra 2011 om behovet for styrking av kildevernet. Forslagene som ble omtalt i avtalen, i DLD-innstillingen i Stortinget og som nå er fremmet i lovproposisjon om vern mot telefon- og romavlytting, er viktige – men det er en illusjon å tro at dette er tilstrekkelig for å sikre kildevernet i norsk lovgivning.

Med vennlig hilsen
Norsk Redaktørforening

Nils E. Øy
Generalsekretær

Kopi til:
Justisdepartementet, Lovavdelingen
Samferdselskomiteens sekretariat, Stortinget
Justiskomiteens sekretariat, Stortinget
Arbeiderpartiets gruppesekretariat i Stortinget
Høyres gruppesekretariat i Stortinget